

รายละเอียดกิจกรรมฐานการเรียนรู้
งานสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ส่วนภูมิภาค ประจำปี 2568
“Sci & Tech for Sustainable Community”
18-20 สิงหาคม 2568

1. ชื่อกิจกรรมฐาน ฐานกีฬาพื้นบ้านและนันทนาการ “การละเล่นสะบ้า”

2. รายละเอียดกิจกรรมฐานเรียนรู้

การละเล่นสะบ้า เป็นการละเล่นของคนมอญเจ็ดริ้วโดยมักเล่นกันในช่วงสงกรานต์ การละเล่นสะบ้าแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือสะบ้าทอย และสะบ้าบ่อน แต่เดิมนั้นในตำบลเจ็ดริ้วนั้นมักเล่นสะบ้าบ่อนเป็นส่วนใหญ่ โดยชาวบ้านจะนัดและตกลงกันว่า การละเล่นสะบ้าจะเล่นที่บ้านของผู้ใดจะให้ผู้ผู้นั้นเป็นเจ้าของบ่อน ส่วนชาวบ้านคนอื่นๆ จะช่วยกันออกเงินคนละ 5 บาทบ้าง 10 บาทหรือตามกำลังเพื่อเป็นเงินกองกลางให้กับเจ้าของบ่อนเป็นค่าตกแต่งบ่อน เช่น การประดับธงราวบ้าง ลูกมะหวดแขวนประดับบ้าง ตลอดจนเป็นค่าข้าวต้มเลี้ยงคนที่มาเล่นสะบ้า แต่เดิมการเล่นสะบ้า นิยมเล่น ในหมู่หนุ่มสาว เพื่อทำความรู้จักกัน หลังจากเสร็จงาน ในตอนกลางวัน ครั้นถึงเวลาค่ำ จะมีการนัดเล่นบริเวณลานบ้านที่บ้านของคนที่เป็นเจ้าของบ่อนพร้อมกับแบ่ง ผู้เล่นชาย หญิง เป็นคู่เท่ากันใช้ลูกสะบ้าทอยไปยังแป้นที่มีหญิงคู่ของตนนั่ง ถ้าทอยผิด ฝ่ายหญิง จะยึดลูกสะบ้าไว้ต่อรองให้ฝ่ายชายทำในสิ่งที่ฝ่ายหญิงต้องการ เช่น ร้องเพลง

ส่วนการเล่นสะบ้าทอยเป็นการละเล่นสะบ้าอีกอย่างหนึ่ง โดยกำหนดสถานที่เป็นพื้นโล่ง แบ่งผู้เล่นออกเป็น 2 ฝ่าย ผลัดกันทอยลูกสะบ้าให้โดนเป้าออกจากจุดที่ตั้งจนหมด ฝ่ายใด ทอยได้หมดก่อน จะเป็นฝ่ายชนะจะได้รับรางวัลตามที่กำหนดแต่ในปัจจุบันนี้การเล่นสะบ้าไม่มีการเล่นเป็นประจำทุกปี เหมือนแต่ก่อน อาจจะด้วยเหตุผลที่ว่า สภาพของสังคมเปลี่ยนแปลงไปหรือคนหนุ่มสาวสมัยนี้มีสิ่งบันเทิงต่างๆ หรือมหรสพอื่นๆ เช่น การดูหนังและฟังเพลง ตลอดจนภูมิปัญญาด้านนี้อยู่ในวัยที่ชรามากขึ้นจึงทำให้การเล่นสะบ่านั้นลดน้อยลงตามลำดับ แต่ถึงอย่างไรก็ตามการเล่นสะบ้าของตำบลเจ็ดริ้ว ยังเป็นการละเล่นที่ยังมีผู้นำชุมชนบางส่วนอนุรักษ์ไว้และจัดให้มีการเล่นสะบ้าเพื่อเป็นการอนุรักษ์และเพื่อให้ลูกหลานคนมอญเจ็ดริ้วและรู้จักการเล่นสะบ้าสืบต่อไป

3. องค์ความรู้ที่นักเรียนจะได้รับ

เป็นการอนุรักษ์ประเพณีการละเล่นกีฬาพื้นบ้านเพื่อสืบทอดให้ชนรุ่นหลังได้รู้จัก

4. ผู้รับผิดชอบกิจกรรมฐาน

-1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุทัย หยงสตา
-2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรุณ เอียดฤทธิ์
-3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศักดิ์ฐาพงษ์ ไชยศรี

5. แนวรูปภาพประกอบกิจกรรมฐานจำนวน 3-5 ภาพ

